

law
firm

AVOCAD informuoja

Ir dar apie apmokėjimą už papildomus statybos rangos darbus

Tęsiant temą apie rangovo galimybę reikalauti užmokesčio už papildomus darbus, tiesiogiai nenumatytus sutartyje, ne mažiau svarbi nauja Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – **kasacinis teismas**) nutartis ir joje išdėstyti argumentai viešųjų pirkimų srityje.

Perkančioji organizacija (užsakovas) paskelbė konkursą ir su laimėtoju sudarė rangos sutartį dėl konkretaus ploto asfalto dangos įrengimo. Sutarties kaina apskaičiuojama pagal fiksuotą įkainį už ploto vienetą. Atlikęs darbus, rangovas pareikalavo užsakovo sumokėti už papildomą kainą, mat, atlikus visus darbus, rangovas užfiksavo, jog buvo įrengtas daug didesnis asfalto dangos plotas.

Teismų sprendimai dėl šio ginčo išsiskyrė: pirmosios instancijos teismas rangovo ieškinį atmetė, nurodęs, kad užsakovo užsakytas darbų kiekis yra nurodytas pirkimo sąlygose ir sutartyje (16 940 m²), o apeliacinės instancijos teismas – priešingai – konstatavo, kad užsakovas ne tik siekė, bet ir įsigijo 26 711 m² kelio asfaltavimo darbų, kurių kiekis techninėje specifikacijoje klaidingai sumažintas 9 771 kvadratiniais metrais. Kasacinis teismas panaikino apeliacinės instancijos teismo sprendimą ir paliko galioti pirmos instancijos teismo sprendimą.

Kasacinis teismas nurodo, kad konkurso specifikacijų apimtis turi būti nustatoma iš potencialių viešojo pirkimo dalyvių pozicijų, nes viešojo pirkimo procedūrų tikslas yra būtent jiems užtikrinti galimybę dalyvauti juos dominančiuose viešuosiuose pirkimuose. Ir nors viešojo pirkimo sutartiniai teisiniai santykiai tiesiogiai sieja tik užsakovą ir konkursą laimėjusį rangovą, tačiau tokio sandorio vykdymas aktualus ir kitiems, viešojo pirkimo nelaimėjusiems rangovams, kurių teisėti interesai turi būti užtikrinami retrospektyviai viešojo pirkimo sutarties vykdymo metu.

Nagrinėjamu atveju, asfaltavimo darbų apimtis pirkimo sąlygose buvo nurodyta aiškiai ir konkrečiai (nepaisant to, kad klaidingai). Rangovas, laimėjęs konkursą, su kitais konkurso dalyviais varžėsi būtent dėl 16 940 m², o ne 26 711 m² apimties asfaltavimo darbų. Pirkimo sąlygose nebuvo tiesiogiai ar netiesiogiai įtvirtinta jokių nuostatų dėl pirkimo objekto apimties preliminarus pobūdžio, kad darbų kiekis keisis (didės ar mažės).

Todėl, pasak kasacinio teismo, nėra pagrindo dėl pirkimo objekto apibrėžties (kiekio) spręsti pagal viešojo pirkimo sutarties vykdymo metu parengtus dokumentus. Kasacinio teismo praktikoje iš esmės laikomasi priešingos pozicijos, pažymint, kad būtent viešojo pirkimo procedūrų metu tiekėjams išviešinta informacija apie pirkimo objektą ir jos pagrindu suformuluoti pasiūlymai, tame tarpe, darbų žiniaraščiai, apibrėžia viešojo pirkimo sutarties šalių teises ir pareigas

Taigi, pirkimo dokumentuose ar sutartyje klaidingai nustatyta darbų apimtis savaime nesuteikia pagrindo reikalauti papildomos sumos už faktiškai atliktus darbus. Rangovas, kaip profesionalus rinkos dalyvis, privalo elgtis atidžiai ir tinkamai laikytis visų sutarties sąlygų bei teisės aktų įpareigojimų.

Civilinio kodekso 6.684 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad rangovas, statybos metu padaręs išvadą, kad reikalingi normatyviniuose statybos dokumentuose nenumatyti darbai, dėl kurių būtina atlikti papildomus statybos darbus ir atitinkamai padidinti sutarties kainą, privalo apie tai pranešti užsakovui. Rangos sutartyse taip pat paprastai būna nustatoma papildomų darbų atlikimo ir mokėjimo už juos tvarka.

Aptariamam atveju kasacinis teismas ir konstatavo, kad rangovas nesivadovavo sutarties nuostatomis, jog papildomi darbai turi būti suderinti su užsakovu ir pagrįsti dokumentais. Taip pat rangovo veiksmai, kuriais užsakovas buvo informuotas apie poreikį atlikti žymiai padidėjusį asfaltavimo darbų kiekį po to, kai šie darbai jau buvo atlikti, neatitinka sutarties šalių bendradarbiavimo pareigos. Byloje taip pat nebuvo nustatyta teisėtų vienašalių rangovo veiksmų, pavyzdžiui, jog rangovui, neatlikusi naujai atsiradusių darbų (9 771 m² ploto kelio asfaltavimo), būtų negalėjęs tinkamai ir laiku įvykdyti sutarties pagal pirkimo sąlygas, darbų sustabdymas galėjo lemti kelio būklės pablogėjimą ar pan. Sąžiningo ir bendradarbiaujančio subjekto standartą atitiktų tokie rangovo veiksmai, kuriais užsakovas būtų įspėtas apie nustatytą reikšmingą darbų kiekio padidinimo poreikį.

Taigi, rangovas, siekdamas išvengti galimų ginčų ir nuostolių, privalo elgtis rūpestingai, sekti faktiškai atliekamų statybos rangos darbų apimtį, o pastebėjęs, jog iškilo poreikis darbams, nepatenkantiems į sutarties apimtį, nedelsiant kreiptis į užsakovą.

Jūsų verslo partneris AVOCAD

Parengta 2021 04 30